

Eesti Pimekurtide Tugiliidu 10. tegevusaasta seminar

„Kommunikatsioon avab maailma”

24.04.2004

Tallinn

Eesti Pimekurtide Tugiliidu tegevus läbi 10. aasta

Esitaja : Raissa Keskküla, tegevjuht

Tugiliit on oma tegevuses järginud põhikirjalisi eesmärgi, millised püstitati tugiliidu loomisel. Nendeks on:

- pimekurtide õiguste kaitsmine
- pimekurtidega töötavate inimeste täiendkoolitamine
- laste ja täiskasvanute rehabilitatsioon
- vajaliku pimekurtusala teabe kogumine
- koostöö korraldamine pimekurtusega seotud valdkonnas

Vaatlen tegevust vastavalt nendele eesmärkidele .

Põhjamaade algatusel ja toetusel alustati 1993.a. Eestis tööd pimekurtidega.

Marjaana Suosalmi ja Inger Rodbroe olid esimesed spetsialistid, kes jagasid oma kogemusi selles valdkonnas.

Tegevuse algaastatel oli Tugiliidule suureks toeks **Eesti Pimedate Liidu** abi.

Aja jooksul laienes koostöövõrgustik, kus meie naabrite, soomlaste, osa on märkimisväärne. Eesti ja Soome nägemispuudeliste EL PHARE LIEN projekti kaasati ka Eesti Pimekurtide Tugiliit. Selle projekti raames selgitati välja täiskasvanud pimekurtide vajadusi ja kavandati edaspidist tegevust.

L A P S E D

Tööd lastega alustati Saksa Luterliku Kiriku toetusel. Pimekurtide laste olukorra väljaselgitamisel ilmnes, et lapsed on üle Eesti erinevates lastekodudes ja lasteaedades, kus kahjuks puudus töötajatel oskus tööks nende lastega. Seega ei saanud lapsed võimetekohast haridust.

Toomas Sepa juhitud kurtide ümarlaval tekkis mõte avada Porkuni Kurtide Koolis pimekurtide laste rühm. Selle ettepanekuga pöördusid Pimedate Liidu esinaine Anne Veske ja Pimekurtide Tugiliidu esinaine Margarita Rägapart 1998.a. veebruaris ühiskirjaga Haridusministri poole.

Tulemusena avati Porkuni Koolis pimekurtide laste osakond. Pimedate ja pimekurtide liidud pakkusid võimalusi õpetajate koolitamiseks. Koolitusabi saadi **Jyväskylä**

Rehabilitatsioonikeskuse töötajatelt, kes käisid mitmed korrad kohapeal Porkunis koos Pimekurtide Tugiliidu töötajatega. Tänapäevaks on Porkunis kaks klassi, kus õpivad pimekurtid ja liitpuudega pimedad lapsed. Töötajate koolitus jätkub - Porkuni Kooli töötajad osalevad aktiivselt USA HILTON/PERKINS programmi toetusel korraldatavatel koolitustel.

Kooli direktor **Avo Hein** on Tugiliidu juhatuse liige, osaledes Tugiliidu tegevuse arendamises.

Töös lastega pöörame aina rohkem tähelepanu **varasele sekkumisele** lapse arengusse. Selles osas peab Tugiliit eriti oluliseks koostööd **Tallinna Lastehaigla**ga. Esimesed kokkupuuted **Dr. Liis Toomega** on viinud regulaarsele koostööle. Osakonnajuhataja **Dr. Adik Levin** on oma kogemusi jaganud ka meie koostööpartneritele USA HILTON/PRKUNS programmi juhtidele. Füsioterapeut **Hille Maas** jagab oma kogemusi tugiliidu poolt korraldatavatel koolitustel, osaleb rehabilitatsioonirühma töös ja teeb tööd meie lastega.

Suureks abiks on olnud lastega töötavate õpetajate koolitamisel **Soome Nägemispuudeliste Keskliidu** lasteosakond. Soome töötajad on käinud Eestis koolitusi läbi viimas. Samuti on tugiliidu töötajad saanud viibida Soomes praktikal ja koolitustel.

Hindamatu abi on juba aastaid **Soome Rootsikeelsete Nägemispuudeliste Liidu** ja tugiliidu vahel teostatav RISTIVANEMATE projektil. Selle projekti toetusel pakutakse rehabilitatsiooniteenust

19 lapsele. Käesoleval ajal on põhirõhk suunatud laste tavakooli integreerimisele. Ilma selle projektita ei oleks see mõeldav, sest riigi poolt ei ole välja töötatud mingeid tugisüsteeme võimaldamaks pimedal lapsel saada võimetekohast haridust tavakoolis.

Viiendat aastast saab tugiliit toetust ja professionaalset abi **USA HILTON/PERKINS programmi** raames. Oluline osa projektist on suunatud töötajate koolitusele ja koolitusmaterjalide tõlkimisele ning väljaandmisele. Lisaks sellele pööratakse olulist tähelepanu lastevanemate juhendamisele ja koolitamisele. Lapsevanemad osalevad koolitustel koos töötajatega.

Et anda lastele võimalikult palju abi, on Tugiliit tihedas koostöös nende õppeasutustega, kus lapsed õpivad.

Tallinna Linnupesa Lasteaia juhataja **Karin Saarega** püütakse parandada Tallinna eelkooli ja ka kooliealiste nägemispuudega laste õppimisvõimalusi.

Vanalinna Hariduskollegiumi juhataja **Kirsti Nigesen** teeb omalt poolt kõik, et integreeritud pimedate laste õppimine selles koolis edeneks edukalt.

Võimalus integreerida venekeelseid pimeid lapsi on avanenud **Juhkentali Gümnaasiumis**.

Viimasel ajal on **Tallinna Linna Haridusamet** otsinud erinevaid lahendusi nägemispuudega laste õppimisvõimaluste parandamiseks. Haridusameti spetsialisti **Tiina Käsi** aktiivsel kaasaaitamisel alustas 2003. aasta sügisest tööd nõustamisrühm Linnupesa LA, kus antakse professionaalset abi tavakoolis õppivatele lastele ning toetatakse igati pimekurtide ja liitpuudega pimedate laste arengut. Loodame, et ka koostöö uue spetsialisti **Urve Raudsepp-Altiga** kujuneb heaks. Märgid selleks on olemas, täna esineb ta ka meie seminaril.

T Ä I S K A S V A N U D

Koostöös **Soome Pimekurtide Ühendusega** alustati aktiivselt tööd täiskasvanud pimekurtidega tänu **Terhi Pikkujämsä** aktiivsele tegevusele, kes innustas ja julgustas meid selles töös. 1999.aastal alustati Terhi õhutamisel kohanemiskursuste korraldamisi. Täna on nendest kujunenud iga-aastased kursused, kus pimekurdid inimesed ja nende pereliikmed saavad vajalikku teavet ja õpetust elus toimetulemiseks. Kasutusele on võetud **taktiilne viipekeel**, mis on üks olulisi kommunikatsioonivõimalusi pimekurtidele inimestele. Ka tänasel seminaril näete selle kasutamist.

Kohanemiskursustel on käinud külas ka pimekurdid Soomest. Meie liikmed **Kalju Arukase** ja **Henn Kungla** on osalenud konverentsidel Soomes.

Koostöö Soome Pimekurtide Ühendusega toimus viis aastat ja selle aja jooksul saime lisaks kohanemiskursustele tõlkida erinevaid koolitusmaterjale ja välja anda trükiseid. Minul on siin kaasas **Helen Kelleri "Õppimise ime", Pimekurtide saatmise tehnika, Põhikiri punkt kirjas (eesti, vene)**.

Raha selleks tegevuseks saadi NUDi (s.o. Põhjameede Koolituskeskus Pimekurtidega Töötavatele Inimestele Taanis) projektide kaudu, mida rahastati Põhjamaade Nõukogu poolt.

Punkt kirjas materjalid valmistab meile **Eesti Pimedate Raamatukogu**. Saame alati abi direktor **Priit Kasepalult** nii lastele vajalike õppematerjalide ja ka teiste materjalide valmistamisel.

Nii laste kui ka täiskasvanutega töötavate spetsialistide koolituses on lisaks Põhjamaade Koolituskeskusele andnud abi Soome Nägemispuudelistel Ametikool **ARLAINSTITUUTTI**. **Anne Lumiste** on viinud läbi erinevaid koolitusi, eriti oluliseks peame liikumisjuhendajate koolitust, mille kulude katteks andsid omapoolse panuse **ARLAINSTITUUTTI** ja EV Haridusministeerium. Haridusministeeriumi nõunik **Kai Kuk** on toetanud meie koolitustegevust ja otsinud võimalusi hariduslike probleemide lahendamiseks.

Positiivse muudatuse tõi Tugiliidu tegevusse 2001. a. lülitumine **Eesti Puuetega Inimeste Koja** liikmeks. Sellega avanes võimalus **Puuetega Inimeste Fondi** kaudu saada rahastamist erinevate projektide läbiviimiseks. Fondi tegevjuht **Genadi Vaher** on alati valmis osalema tugiliidu strateegia arendamisel ja andnud omapoolse toetuse meie tegevuse kujundamisel.

Olles EPI Koja liige on tugiliidul võimalus laiemalt tutvustada oma tegevust ja ühiselt teiste puuetega organisatsioonidega leida lahendusi ühistele probleemidele. Koja eestseisja **Helve Luik** ja tegevjuht **Lissi Kurg** on igati toetanud meie tegevust. Oleme väga väike organisatsioon aga siiski on meie ettepanekuid kuulda võetud ja nendega arvestatud.

Puuetega Inimeste Koja ja **EV Sotsiaalministeeriumi** aktiivse koostöö tulemusena on alates eelmisest aastast pööratud olulist tähelepanu puuetega inimeste rehabilitatsioonile.

Külli Roht Sotsiaalministeeriumi esindajana on teinud ära märkimisväärse töö puuetega inimeste rehabilitatsioonivajaduste väljaselgitamisel ja me loodame, et see on heaks aluseks puuetega inimeste rehabilitatsioonisüsteemi väljatöötamisel.

Lähtudes põhikirjalistest eesmärkidest on tugiliit arendanud **rehabilitatsioonialast** tegevust. Alates 2003.aasta jaanuarist on sotsiaalministri käskkirjaga antud tugiliidule rehabilitatsiooniasutuse tegevusluba, mis seab Tugiliidule uued nõuded ja kohustused.

Tugiliit loodab, et edaspidi toetab Eesti riik rohkem puuetega inimesi ja neile pakutavaid teenuseid. Käeoleval ajal moodustavad Tugiliidu eelarvesummadest suurema osa välisprojektid ja sponsorid, kus oluline osa on õde Mary Venardi toetusel.

Oma kõne lõpetuseks tahaksin ainult paari sõnaga tutvustada Tugiliidu tulevikuplaane:

- ☐ välja selgitada pimekurtide populatsioon Eestis
- ☐ edasi arendada rehabilitatsioonialast tegevust ja pakutavate teenuste kvaliteeti
- ☐ aidata kaasa pimekurtide haridusvõimaluste arendamisele
- ☐ kaasata tugiliidu tegevusse pimekurte inimesi ja pimekurtide laste vanemaid

Peab ütleva, et mitmed lapsevanemad osalevad aktiivselt tugiliidu tegevuses.

Tugiliidu loomisest alates on kõik need 10 aastat olnud esinaiseks pimekurdi lapse ema **Margarita Rägapart**.

Olen oma kõnes nimetanud mitmete inimeste nimesid, kes kõik on andnud omapoolset abi ja toetust tugiliidu tegevusele. Suur tänu neile kõigile abi ja toetuse eest.

Aga ma ei ole nimeliselt esile toonud meie laste ja täiskasvanute pereliikmeid:

- neid vanemaid, kes on üles kasvatanud ja kes alles kasvatavad oma pimekurdi last
- neid abikaasasid, kes on toeks oma pimekurdile kaasale
- ja kõiki teisi partnereid, kelle abile meie liikmed toetuvad

Täna tugiliidu poolt neid kõiki ühiselt ja soovin hingelist jõudu selleks, et tuua meie laste ja täiskasvanud pimekurtide ellu südamest tulevat soojust ja turvatunnet.

Täna osaleb meie seminaril 81 inimest, need on täiskasvanud pimekurdid, pimekurtide laste vanemad, koolide ja teiste asutuste esindajad kelle tegevus haarab meie valdkonda ja meie töötajad. Kohale on tulnud viis külalist Soomest ja kaks kaugelt Ameerikast. Suurimad südamligid tänud kõigile, kes on tulnud tähistama Tugiliidu 10 tegevusaastat.

Soovin meeldivat seminaripäeva !